

Fördjupad dokumentation av statistiken

Arrendepriser på jordbruksmark 2014

Referensperiod: 2013-2014

Produktkod(er): JO 1003

Senast uppdaterad: 2015-04-20

Innehåll

1. KORT OM DOKUMENTATION OCH UNDERSÖKNING	2
1.1 Inledning.....	2
1.2 Undersökningens syfte.....	2
1.3 Undersökningens flöde.....	3
Flödesschema.....	6
2. ANVÄNDARE OCH ANVÄNDARBEHOV	6
2.1 Nationell användning	7
2.2 Internationell användning	7
3. UPPGIFTSINSAMLING	7
3.1 Population och ram.....	7
3.2 Urvalsförfarande.....	8
3.3 Mätinstrument	11
3.4 Insamlingsförfarande	13
3.5 Åtgärder för förenklad uppgiftslämnande.....	21
4. STATISTISK BEARBETNING OCH REDOVISNING.....	22
4.1 Skattningar, modeller, beräkningar	22
4.2 Redovisning	30
4.3 Kvaliteten i redovisade data.....	31
5. UTVÄRDERING OCH UPPFÖLJNING	33
5.1 Ifylld utvärderingsmall.....	33
5.2 Plan för analysrapporter.....	39
6. DOKUMENTATION AV OBSERVATIONSREGISTER FÖR ARKIVERING	39
7. LÄNKAR TILL YTTERLIGARE DOKUMENTATION	39

1. Kort om dokumentation och undersökning

1.1 Inledning

Beskrivning av statistiken, som åtföljer varje Statistiskt Meddelande, ger en kortare beskrivning av undersökningens syfte samt hur undersökningen gått till. Beskrivning av statistiken finns på Jordbruksverkets hemsida, på samma plats som det vanliga Statistiska meddelandet. Det är rekommenderat att först läsa igenom beskrivning av statistiken, för att se om den informationen täcker läsarens behov. Om behov sedan finns, läser man denna rapport, som ger en mer detaljerad information om undersökningen.

1.2 Undersökningens syfte

Undersökningen syftar till att ta fram statistik för genomsnittliga arrendepriiser på jordbruksmark i Sverige. Det finns ingen EU-reglering som styr detta men det föreligger en informell överenskommelse (s.k. gentleman agreement) mellan medlemsstaterna och Eurostat att genomföra undersökningen. Från och med referensår 2010 finns också en, av medlemsländerna, gemensamt framtagna metodik kring hur medlemsländerna ska ta fram priser på mark och arrenden. Detta för att få bättre jämförbarhet mellan länderna och därmed öka användningen av statistiken.

Alla resultat om Sveriges förhållanden bygger på urvalsundersökningar gjorda genom åren. År 1994 genomfördes en första provundersökning. Från och med år 1995 har det gjorts en urvalsundersökning varje år men sedan år 2000 (avsåg 1999-2000) har den gjorts vartannat år. Följande kommer att redovisas:

Genomsnittliga arrendepriiser per hektar för följande regioner (regionsammansättning redovisas längre ner i dokumentet):

- Sydsverige
- Småland med Öarna
- Västsverige
- Östra Mellansverige
- Norra Mellansverige
- Norra Sverige

Samt även genomsnittliga arrendepriiser per hektar på produktionsområden, som är nytt från och med avseende år 2009:

- Götalands södra slättbygd
- Götalands mellanbygder
- Götalands norra slättbygder
- Svealands slättbygder
- Götalands skogsbygder
- Mellersta Sveriges skogsbygder
- Nedre Norrland
- Övre Norrland
- Riket totalt

De redovisade variablerna är

- Genomsnittligt arrendepris för jordbruksmark per hektar inkl. gratisarrenden
- Genomsnittligt arrendepris för jordbruksmark per hektar exkl. gratisarrenden
- Genomsnittligt arrendepris för åkermark per hektar inkl. gratisarrenden
- Indexantal över utvecklingen av arrendepriser för jordbruksmark inklusive gratisarrenden 1995-2014 (1994=100)
- Andel gratisarrenden
- Total jordbruksmark i hektar 2013 enligt lantbruksregistret (LBR)
- Total arrenderad jordbruksmark i hektar 2013 enligt lantbruksregistret
- Totalt antal företag som arrenderar jordbruksmark 2013 enligt lantbruksregistret
- Genomsnittlig arrenderad areal per företag 2013
- Genomsnittligt antal arrendeavtal per företag
- Andel skriftliga avtal år 1996, 2007 och 2008
- Genomsnittligt arrendepris för jordbruksmark per hektar inkl. gratisarrenden, exkl. arrenden där annat än mark ingår t.ex. stödrätter och byggnader

I texten och med figur, men ej som egna tabeller, omnämns även genomsnittligt arrendepris inklusive gratisarrenden för enbart bete för åren 2000 och 2014. Även andelen arrendeavtal där stödrätter, eller annat som påverkar arrendeavgiftens storlek, ingår för de avtal där lantbrukaren anser sig betala ett marknadsmässigt pris redovisas också i texten. Detta är nytt för denna undersökning sedan år 2010 och bygger på tilläggsfrågor för en anpassning mot den nya metodologin som är framtagen inom EU då siffrorna till Eurostat ska vara rensade från stödrätter, byggnader och annat som påverkar arrendeavgiftens storlek.

1.3 Undersökningens flöde

Här presenteras det flöde som Arrendeprisundersökningen har.

1. I september det sista referensåret undersökningen ska avse påbörjas arbetet med arrendeprisundersökningen. Det är här bra att gå igenom produkten och fundera på om det föreligger behov på effektiviseringar för beräkningsmetoden, urvalsmetoden eller enkäten. Enkäten uppdateras så att datum och andra uppgifter stämmer. Eventuellt tas frågor bort, ändras eller att det tillkommer nya frågor. Till denna undersökning ändrades enkätens utformning till ett A3, som veks på mitten, där första sidan utgjordes av informationen kring undersökningen. Så enkäten hade enkelt uttryckt 4 st A4-sidor nu istället för som tidigare två. Att vi gick över till detta format var för att göra enkäten skanningsbar. Enkätens frågeställningar såg exakt ut som föregående undersökning men nu fördelat på 3 sidor. Här ges denna färdiga enkät till systemförvaltaren som lägger upp enkäten i systemet så respondenterna kan svara via webben med hjälp av användarid och lösenord. På enkätens första sida skrivs ihop med övrig information även vilka sekretessregler som gäller och huruvida undersökningen är frivillig eller ej. För denna undersökning sammanställs också ett A4 med resultatet av föregående arrendeprisundersökning. Denna skickas med till företagen så de får kortversionen av vad deras svar resulterar i. Enkäten skickas också till NNR (Näringslivets Regelnämnd) för samråd om någon förändring skett på enkäten sen förra kontakten med NNR. NNR företräder företagen som vi skickar ut enkät till och ska ta tillvara deras intressen. De vill t.ex. se till att det inte skickas ut

onödiga enkäter, att man använder administrativa register i så stor utsträckning som möjligt och att frågorna som ställs i enkäten är adekvata för det som man ska undersöka.

2. Ett urval görs. Rampopulationen består av alla företag i som ingår i lantbruksregistret (LBR), referensåret minus ett år, och arrenderar mark enligt senaste strukturundersökningen. Vi använder arealuppgifter angående arrenderad mark som ej är imputerade, d.v.s. rådata från strukturundersökningens enkäter. År 2013 var det 27 219 st som ingick i LBR2013 och som arrenderade åker- eller betesmark enligt senaste strukturundersökningen (FSS2013). Ett stratifierat urval på 1 800 görs från dessa. När svar kommer från NNR så följs deras förslag så långt det är möjligt. Därefter är det dags för utskick. Sen såg gången ut som följer:
  - A. Utskick av undersökning (månadsskiftet oktober-november).
  - B. Ankomstregistrera, skanna enkäter och verifiera skannade enkäter(löpande under undersökningens gång).
  - C. Påminnelse 1 till dem som ej svarat på undersökningen (första veckan i december)
  - D. Påminnelse 2 i form av mejl skickades till dem vi hade mejladresser till den 9 januari.
  - E. Telefonuppföljning (slutet av januari och början av februari)
  - F. Upprättning och kontroller i enkäter (början februari).
  - G. Beräkningar och framtagning av resultat (mitten februari)
  - H. Skrivande av Statistiskt meddelande (SM) och uppdatera Beskrivning av statistiken (mitten februari).
  - I. SM går till granskningsgruppen samt korrekturläsare. Granskningsgruppens uppgift är att bedöma rimligheten i siffrorna, strukturen på SM, bidrar figurerna till att förtydliga budskapet, är tabellerna lätta att ta till sig etc.
  - J. Möte med granskningsgrupp och ta in synpunkter. Ta in synpunkter från korrekturläsaren.
  - K. Pressmeddelande upprättas i samarbete med informationsenheten. Vilket också förankras hos närmsta cheferna.
  - L. Publicering av SM och pressmeddelande (26 februari 2015).

3. Företagen får lite drygt tre veckor på sig att besvara enkäten. Efter att dessa veckor gått, skickas en påminnelse ut till de företag som inte skickat in enkäten. Denna gick ut v 49. Då med ett påminnelsemissiv som sida ett på enkäten. Påminnelse 2 i form av mejl skickades, till dem vi hade mejladresser, den 9 januari 2015.

4. Kort efter att det första utskicket av enkäten skickats ut, börjar det strömma in svar till Jordbruksverket. Både via webben samt även ifyllda enkäter via posten. Enkäterna ankomstregistreras och skannas löpande. Skannade enkäter verifieras också innan de till slut hamnar i databasen där även webbsvaren finns.

5. I mitten av januari görs en sammanställning av vilka företag som inte svarat på enkäten. Nu startar arbetet med att försöka nå företagen via telefon. Telefonerandet fokuseras i första hand på de strata där medfelen brukar vara som störst. I undersökningen avseende 2013-2014 hade vi resurser till och hann prova ringa upp alla som inte svarat. Vid många uppringningar fick vi dock ingen kontakt.

6. Bearbetning av ankommet material påbörjas i månadskiftet januari-februari. Maskinella kontroller i SAS samt manuella kontroller i Excel genomförs för att hitta eventuella felaktigheter. Vid upptäckta konstigheter kontaktas uppgiftslämnaren för verifiering. En slutlig fil för beräkningar av resultat skapas.

7. Beräkningar och resultatframtagning tar vid. Alla resultat tas fram med hjälp av SAS.

8. Ett Statistiskt meddelande börjar skrivas i mitten av februari. Tabeller och diagram tas fram, text som ska ingå i SM skrivs. SM korrekturläses och granskas sedan av några personer på enheten som går igenom text, tabeller och diagram samt funderar kring rimligheten i resultaten etc. Om fel eller oklarheter upptäcks, rättas dessa till. Ett utkast på pressmeddelande tas också fram i samarbete med informationsenheten.

9. SM publiceras i februari på Jordbruksverkets och SCB's webbplats. SM publiceras både som ett "webb-SM" samt i en PDF-fil. Siffrorna publiceras också i Jordbruksverkets statistikdatabas. Pressmeddelande publiceras i samband med det Statistiska meddelandet. En notifikation skickas ut till de personer som anmält att de vill veta när ny statistik från Jordbruksverket publiceras.

Flödesschema

	14-okt	14-nov	14-dec	15-jan	15-feb
Utskick					
Insamling					
Påminnelse 1					
Påminnelse 2 (Via mejl 2014)					
Telefonuppföljning					
Bearbetning & kontroller					
Beräkningar					
SM					

2. Användare och användarbehov

I Sverige produceras efter undersökningen ett Statistiskt meddelande (SM), som redovisar resultaten från undersökningen. SM publiceras på Jordbruksverkets och SCB's webbplats. Även Jordbruksverkets databas uppdateras så användaren kan gå in via nätet och hämta uppgifterna. Ett pressmeddelande går också ut i samband med publiceringen.

Förutom att resultaten används för produktion av Sveriges officiella statistik så översänds de till Eurostat. Siffrorna används bland annat internationellt av just Eurostat för sammanställning och jämförelser mellan medlemsländerna men även av DG Agri inom kommissionen där det används vid analyser av vilka effekter olika beslut inom EU:s jordbrukspolitik får. De använder också statistiken i deras marknadsbedömningar, kalkyler, prognoser och utredningar. Det är av intresse att jämföra arrendeprierna mellan medlemsstaterna och analysera orsakerna till skillnaderna. Vid bedömningar av kostnadsstrukturen och lönsamheten för jordbrukarna är också arrendeprisutvecklingen av intresse.

Enskilda företag använder statistiken för att få ett riktmärke för hur stor arrendavgift de kan begära av en arrendator. Även blivande arrendatorer efterfrågar denna typ av statistik då man vill försäkra sig om att man går in i ett avtal där priset är rimligt. Även advokater där klienten sitter i tvist angående arrendeavtal använder priserna.

Studenter och forskare är andra användare. Statistiken används också av Jordbruksverket som underlag för marknadsbedömningar, kalkyler, prognoser och utredningar. Även andra intressenter inom jordbruksnäringen tex Lantbrukarnas riksförbund har intresse för denna statistik.

Ett antal frågor kommer varje år in till Jordbruksverket, där enskilda företag efterfrågar statistik på arrendepriiser väldigt lokalt. Jordbruksverket försöker ta hänsyn till de förfrågningar man får och arbetar ständigt med att försöka förbättra produkten för att på bästa möjliga sätt tillgodose användarnas önskemål.

För att ta reda på vad användarna av statistiken har för uppfattning om den statistik som produceras, anordnar Jordbruksverket så kallade användarråd. Detta är sammankomster, där delar av användarna av statistiken bjuds in för att delge Jordbruksverket sina synpunkter på den statistik som produceras. Jordbruksverket har som mål att där det så är möjligt tillgodose användarnas behov. Jordbruksverket har som mål att anordna ett användarråd en gång om året. Under våren/sommaren 2012 har en omfattande användarstudie genomförts av Jordbruksverket. Enligt den hade Jordbruksverket 2 043 unika besökare på sin webbsida om Priser och Index, där arrendepriiser ligger som en underkategori, under år 2011. Detta motsvarar 14 % av alla träffar på Jordbruksverkets statistiksidor. Endast Jordbruksstatistisk årsbok hade fler ämnesträffar. Dock går inte utläsa hur många av de 2 043 som var där och sökte information om just priserna på arrenden.

Arrendepriiser lades in i Jordbrukets databas för första gången i samband med publiceringen av arrendepriiserna avseende år 2009-2010. Vi tar internt fram statistik varje kvartal på antalet s.k. ”uttag” som görs ur databasen. Med *ett* ”uttag” menas att man valt vilka variabler och för vilken period man vill se på data och sedan klickat på ”Fortsätt” så man åskådliggör vald statistik. Även interna uttag ur databasen räknas med i denna statistik. Arrendepriiserna som enskild produkt stod för ca 1 500 uttag under helåret 2012 vilket motsvarade ca 4 % av alla uttag detta år och är en av de mest efterfrågade produkter vi har. Under år 2012 stod Priser och prisindex sammantaget för ca 6 500 uttag där arrendepriiser är en underkategori. Endast Historisk statistik hade fler uttag detta år. Att vi inte nämner senare statistik än 2012 här vad gäller nedladdningar beror på att vårt interna datasystem gått igenom förändringar som påverkat möjligheterna att ta ut denna statistik. Beräknas vara åtgärdat snart.

2.1 Nationell användning

Se ovan.

2.2 Internationell användning

Se ovan.

3. Uppgiftsinsamling

3.1 Population och ram

Den population som en viss undersökning är tänkt att studera kallas för *målpopulation*. För att kunna undersöka målpopulationen ska dess enheter finnas i en sk. *rampopulation*. Arrendepriisundersökningens rampopulation utgörs av de jordbruksföretag som ingick i 2013 års lantbruksregister (LBR) och som arrenderade åker- och/eller betesmark.

För att ingå i lantbruksregistret från och med 2010 ska företaget leva upp till minst ett av följande kriterier:

- bruka mer än 2,0 ha åkermark, eller
- bruka minst 5,0 ha jordbruksmark (åkermark + betesmark), eller

- inneha djurbesättningar på – minst 10 nötkreatur eller 10 sugor eller 50 svin eller 20 får och lamm eller 1 000 fjäderfä, eller
- bedriva yrkesmässig trädgårdsodling om minst 2 500 kvadratmeter frilandsareal eller 200 kvadratmeter växthusyta.

Arrenderad mark per företag i lantbruksregistret kommer ifrån senast genomförda strukturundersökning, vilket inför denna undersökning var år 2013.

Den undersökningen genomförs ungefär vart tredje år och skickas ut till alla jordbruksföretag som ingår i LBR, strukturundersökningens referensår minus ett, kompletterat med företag som kommit till i olika register såsom SAM, CDB etc.

Målpopulationen för denna undersökning är alltså alla de företag som ingår i lantbruksregistret år 2013 och arrenderar mark enligt strukturundersökningen 2013. Arealuppgifterna från dessa företag hämtas direkt från enkätuppgifterna man lämnat i strukturundersökningen. Ramen till denna undersökning utgjordes av totalt 27 219 st. Stratifierat urval om 1 800 företag gjordes från denna ram.

3.2 Urvalsförfarande

Till grund för val av urvalsmetod ligger erfarenheter från tidigare års arrendeprisundersökningar. Även vid denna arrendeprisundersökning fortsatte vi med stratifierat urval. Ett stratifierat slumpmässigt urval av storleken 1 800 företag har dragits från ovan nämnda ram. Urvalet är allokerat för att minimera variansen för arealerna i varje stratum. Variansen i en väntevärdesriktig punktskattning är ett mått på skattningens precision – ju lägre varians desto högre precision. Ett stratifierat urval ger ökad precision eftersom man delar in populationen i delpopulationer utifrån egenskaper på undersökningsvariabeln.

Vi har ej uppgifter på företagsnivå angående företagens arrendeavgifter så att vi får stratifiera efter en variabel som är starkt korrelerad med undersökningsvariabeln. Vi vet sedan tidigare korrelationsanalyser att storleken på arrenderad areal och dess avgift är starkt korrelerade. Då vi har tillgång till arrenderad areal i förväg så används den som en variabel att stratifiera efter. Och eftersom vi allokerat urvalet för att minimera variansen för arealerna så borde variansen för avgiften approximativt bli minimerad med. Den andra variabeln som vi använder för stratifiering är region. Vid alla tidigare undersökningar har vi använt regionsindelningen NUTS2. Det är en regionsindelning som består av grupper av län och är en regionsindelning av Sverige som EU använder. Och som nämnts tidigare så är den största anledningen till att denna statistik tas fram just att EU vill ha in den.

En annan väldigt vanligt förekommande regionsindelning som också används för nästan all publicerad statistik av Jordbruksverkets statistikenhet är produktionsområden. Denna regionsindelning av Sverige är uppdelade på särskilda s.k. naturliga jordbruksområden.

Därvid har hänsyn tagits till de naturförhållanden som väsentligt påverkar förutsättningarna för jordbruk, t.ex. berggrundens och jordarternas beskaffenhet, landskapets topografi och klimatet. (Se karta över produktionsområdena längre fram i denna dokumentation samt finns den beskriven i text vilka områden som ingår i varje produktionsområde i bilaga 2 i Jordbruksstatistik årsbok 2014).

Så från och med de arrendepriser som avser år 2009 redovisas även priserna enligt denna regionsindelning. Medelfelen visade sig bli bättre över lag för denna indelning trots att vi stratifierat efter NUTS2-indelningen. Vilket känns logiskt då produktionsförutsättningarna

mer harmoniserar inom produktionsområdena och därmed borde även arrendeprierna också göra det då priserna till viss del, åtminstone i spannmålsbygderna, styrs av avkastningsnivåer. Så från och med förra undersökningen avseende år 2011-2012 stratifieras ramen efter regionsindelningen produktionsområden, fortfarande med samma storleksindelning vad gäller total arrenderad areal inom varje region. Detta i hopp om att göra ännu bättre skattningar på arrendeprierna. Det vill säga att antalet strata nu blev 32 st istället. Fyra arealstorlekar per produktionsområde som är åtta till antalet.

Då vi vet med erfarenhet att Norrland har stora varianser på grund av bl.a. mycket gratisarrenden har vi utökat urvalsstorleken här manuellt och minskat lite i de övriga. Antalet i urvalet är ändå fortfarande 1800.

Urvalet stratifierades på följande sätt:

PO8	Arrenderad jordbruksmark ha			
	0 - 10	>10 - 50	>50 - 100	>100 -
1. Götalands södra slättbygder	11	12	13	14
2. Götalands mellanbygder	21	22	23	24
3. Götalands norra slättbygder	31	32	33	34
4. Svealands slättbygder	41	42	43	44
5. Götalands skogsbygder	51	52	53	54
6. Mellersta Sveriges skogsbygder	61	62	63	64
7. Nedre Norrland	71	72	73	74
8. Övre Norrland	81	82	83	84

För varje strata i ($i = 11, 12, 13, 14, 21, 22, 23, 24, 31, \dots, 84$) har n_i stycken företag dragits där följande formel använts vid allokeringen:

$$n_i = \frac{n \cdot N_i \cdot s_i}{\sum (N_i \cdot s_i)}$$

s_i = standardavvikelsen för arealen i stratum i

n = urvalstorleken 1800

N_i = Totalt antal företag som arrenderar jordbruksmark i stratum i

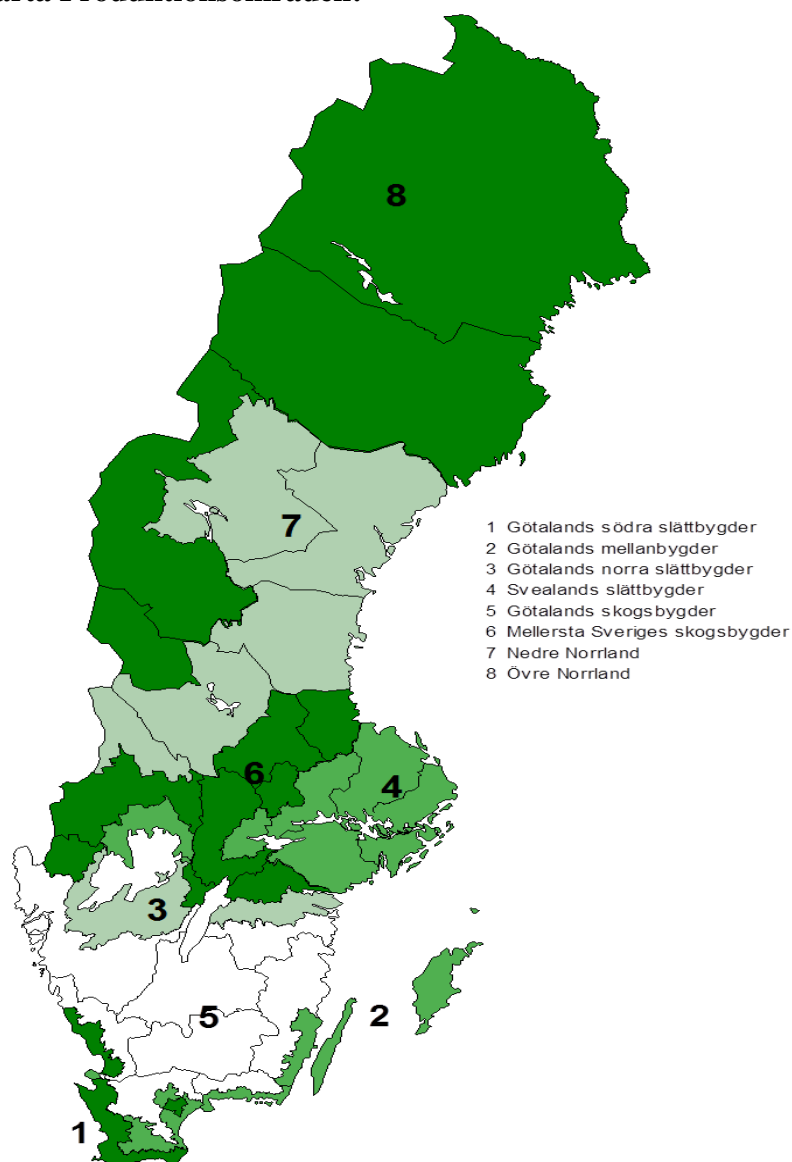
Vilket resulterade i följande urvalsfördelning (efter viss manuell förflyttning för att få fler i Norrlandsstratumen):

PO8	Arrenderad jordbruksmark ha				Summa
	0 - 10	>10 - 50	>50 - 100	>100 -	
1. Götalands södra slättbygder	20	48	29	155	243
2. Götalands mellanbygder	20	40	34	135	228
3. Götalands norra slättbygder	15	52	29	135	257
4. Svealands slättbygder	15	50	34	200	300
5. Götalands skogsbygder	25	97	45	145	294
6. Mellersta Sveriges skogsbygder	12	33	25	70	138
7. Nedre Norrland	15	55	37	90	199
8. Övre Norrland	12	25	35	68	141
Summa	128	405	261	1 006	1 800

Så här stor andel, av det totala antalet företag i varje stratum, täckte urvalet:

PO8	Arrenderad jordbruksmark ha			
	0 - 10	>10 - 50	>50 - 100	>100 -
1. Götalands södra slättbygder	3 %	6 %	9 %	42 %
2. Götalands mellanbygder	2 %	4 %	9 %	39 %
3. Götalands norra slättbygder	1 %	5 %	6 %	30 %
4. Svealands slättbygder	1 %	3 %	5 %	30 %
5. Götalands skogsbygder	1 %	3 %	5 %	27 %
6. Mellersta Sveriges skogsbygder	1 %	4 %	10 %	44 %
7. Nedre Norrland	1 %	7 %	14 %	53 %
8. Övre Norrland	1 %	4 %	17 %	51 %

Karta Produktionsområden:

3.3 Mätinstrument

Materialet för denna undersökning samlas in via enkät. Enkäten går att svara på via internet eller att genom att skicka in den utskickade pappersenkäten. Genom åren har denna enkät sätt annorlunda ut från gång till gång då olika interna intressenter fått vara med och bestämma enkätens utformning. Detta medför jämförbarhetsvårigheter över tiden. Framförallt har förändringar skett när det gäller hur hänsyn tagits till icke marknadsmässiga arrenden. Vi ville i år fortsätta med en enkät som i så stor utsträckning som möjligt hade samma utseende och frågor som föregående undersökning. Nytt vid förra undersökningen var att enkäten gick ut i form av ett A3 istället för ett A4. Så även denna undersökning. Detta A3 veks på mitten och utgjorde då 4 st A4-sidor där första sidan bestod av information om undersökningen. I informationen framkommer bland annat undersökningens syfte, under vilken sekretesslag inlämnade uppgifterna råder under samt att deltagande i undersökningen är frivilligt. Där informerades också om att senaste inlämningsdatum var satt till den 28 november 2014. Sida 2-4 som omfattade själva frågorna i enkäten såg exakt likadan ut som förra gången bortsett färgsättning och att varje avsnitt (ett avsnitt = ett arrende, 8 st) nu gjorts lite större och luftigare samt med lite mer mellanrum mellan varje ”arrende fråga” vilket gjort att sidantalet ökat till 3 st A4-sidor i detta A3-ark istället för som tidigare enkät som bara omfattade fram och baksida på ett A4-ark. Anledningen till detta mer luftiga utseende var en förutsättning för att möjliggöra skanningsbarhet.

Frågorna på årets enkät blev således:

- Antal arrenden år 2013 och år 2014

För de åtta arealmässigt största arrende fick de även ange:

- Typ av mark som arrenderades och dess arealstorlek
- Total arrendeavgift för dessa år 2013 respektive år 2014
- Om arrendet arrenderas genom självägt bolag eller på annat sätt ej marknadsmässig
- Om det ingår något annat än mark i arrendeavtalet som påverkar arrendeavgiftens storlek, t.ex. stödrätter, byggnader, maskiner.

Tillsammans med blanketten skickades även en sammanfattning från förra arrendeprisundersökningen.

Under v 49 år 2014 fick de 1 346 företag som ännu inte svarat på undersökningen en påminnelse. Enkäten skickades då ut på nytt med ett nytt sista svarsdatum, 17 december. Påminnelse 2 gick ut i form av mejl, till de företag som inte svarat där vi har mejladresser, den 9 januari 2015. Mejlutskicket gick till 551 st. Nedan visas enkäten samt sammanfattningen som skickades ut i första steget. Där näst visas även första påminnelsen men bara första sidan då den i övrigt såg ut som enkäten vid första utskicket. Sist visas det mejl som gick ut som påminnelse 2.

2014-11-03

Statistikenheten
e-post: statistik@jordbruksverket.se

<namn>
<kontaktnamn>
<gatuadress>
<postnr> <postadress>

+

Arrendeprisundersökning 2014

Med denna undersökning vänder vi oss till ett urval av 1 800 företag som enligt vårt Lantbruksregister arrenderar mark. Företag med stora arrenderade arealer har större sannolikhet att komma med i urvalet.

Behovet och efterfrågan av denna statistik är mycket stor, inte minst från lantbrukssektorn. Statistiken används bl.a. för ekonomiska kalkyler på jordbruksområdet. T.ex. för att utvärdera effekterna av marknadsförändringar och jordbrukspolitiken är förändringen av arrendepriserna ett viktigt mått. Användare av statistiken är bland annat EU, regeringen, markägare, blivande arrendatorer, lantbrukare, Jordbruksverket, LRF, jurister, studenter, forskare etc. Samråd om denna undersökning har skett med Näringslivets Regelnämnd, NNR, enligt samrådsförordningen (1982:668).

Uppgifterna är sekretesskyddade enligt 24 kap. 8§ offentlighets- och sekretesslagen (SFS 2009:400) och kommer endast att användas för statistiska ändamål varför uppgifter som rör enskilda företags förhållande inte kommer att kunna urskiljas. Uppgifterna som du lämnar kommer därmed inte under några omständigheter att kontrolleras gentemot stödsystemet eller andra uppgifter du lämnat till Jordbruksverket i andra sammanhang.

Resultaten av undersökningen kommer att presenteras på Jordbruksverkets webbplats www.jordbruksverket.se i februari år 2015, där även resultat från tidigare år redovisas. En sammanfattning av resultaten från tidigare undersökningar bifogas.

Deltagandet är frivilligt men för att undersökningsresultatet skall bli tillförlitligt och användbart är det av största vikt att enkäten besvaras. Vi är tacksamma för svar **senast den 28 november 2014**. Du kan svara via webben eller genom att skicka in enkäten i det bifogade portofria svarskuvertet. Redovisningen skall avse arrenderad areal som brukas på företaget. Även gratisarrenden och arrenden genom t.ex. självägda företag eller av nära anhörig ska redovisas.

+

Svara via internet

För att komma till undersökningen på internet måste du skriva in webbadressen www.jordbruksverket.se/arrende i din webbläsare. Logga in med användarid och lösenord som finns förtryckta längst ner på denna sida och följ sedan anvisningarna.

Eventuella frågor kan ställas direkt till mig (tfn 036 - 15 63 42) eller via mejladressen ovan.

Tack för din medverkan!

Vänliga hälsningar
Jimmie Enhäll, Statistikenheten

Användarid

<XXXXXX>

Lösenord

<XXXXXX>

+

ENKÄT ARRENDEPRISER 2013–2014

+

Vi ber dig att fylla i uppgifter avseende antal arrendeavtal för åren 2013 och 2014.

Dessutom vill vi att du fyller i uppgifter för vart och ett av era åtta arealmässigt största arrenden. Med arrende avses såväl skriftliga som muntliga arrendeavtal. Även gratisarrenden och arrenden genom t.ex. självägda företag eller av nära anhöriga ska redovisas.

Om du inte arrenderar mark 2013 och/eller 2014 så fyll i "0" i rutorna "Antal arrendeavtal".

Antal arrendeavtal	
Både muntliga och skriftliga avtal avses. Även arrenden utan avgift s.k. gratisarrenden samt arrenden genom t.ex. självägda företag ska ingå.	
Antal 2013	Antal 2014
<input type="text"/>	<input type="text"/>

+

Arrende nr 1	Arrende nr 2
Arrenderad areal enligt detta avtal?	Arrenderad areal enligt detta avtal?
<p>Åkermark (ha) <input type="text"/></p> <p>Betesmark (ha) <input type="text"/></p> <p>Övrig mark (ha) <input type="text"/></p>	<p>Åkermark (ha) <input type="text"/></p> <p>Betesmark (ha) <input type="text"/></p> <p>Övrig mark (ha) <input type="text"/></p>
Hur stor är eller var den totala arrendeavgiftens storlek för detta avtal? (inte kr/ha)	Hur stor är eller var den totala arrendeavgiftens storlek för detta avtal? (inte kr/ha)
<p>år 2013 kr.(ex. moms) <input type="text"/></p> <p>år 2014 kr.(ex. moms) <input type="text"/></p>	<p>år 2013 <input type="text"/></p> <p>år 2014 kr.(ex. moms) <input type="text"/></p>
Arrenderas marken genom självägt bolag, av nära släkting eller på annat sätt så att priset ej kan anses som marknadsmässigt?	Arrenderas marken genom självägt bolag, av nära släkting eller på annat sätt så att priset ej kan anses som marknadsmässigt?
<p>1 ☐ Nej, det är marknadsmässigt</p> <p>2 ☐ Ja, genom självägt bolag</p> <p>3 ☐ Ja, på annat sätt</p>	<p>1 ☐ Nej, det är marknadsmässigt</p> <p>2 ☐ Ja, genom självägt bolag</p> <p>3 ☐ Ja, på annat sätt</p>
Innefattar arrendet något mer än bara mark som påverkar storleken på din arrendeavgift?	Innefattar arrendet något mer än bara mark som påverkar storleken på din arrendeavgift?
<p>1 ☐ Nej, inget som påverkar avgiften</p> <p>2 ☐ Ja, stödrätter</p> <p>3 ☐ Ja, byggnader/maskiner/ anläggningar för jordbruksverksamhet</p> <p>4 ☐ Ja, annat (t.ex. bostadshus)</p>	<p>1 ☐ Nej, inget som påverkar avgiften</p> <p>2 ☐ Ja, stödrätter</p> <p>3 ☐ Ja, byggnader/maskiner/ anläggningar för jordbruksverksamhet</p> <p>4 ☐ Ja, annat (t.ex. bostadshus)</p>

<p>Arrende nr 3 Arrenderad areal enligt detta avtal?</p> <p style="text-align: center;">+</p>	<p>Åkermark (ha) <input type="text"/></p> <p>Betesmark (ha) <input type="text"/></p> <p>Övrig mark (ha) <input type="text"/></p>	<p>Arrende nr 4 Arrenderad areal enligt detta avtal?</p> <p>Åkermark (ha) <input type="text"/></p> <p>Betesmark (ha) <input type="text"/></p> <p>Övrig mark (ha) <input type="text"/></p>	<p>Åkermark (ha) <input type="text"/></p> <p>Betesmark (ha) <input type="text"/></p> <p>Övrig mark (ha) <input type="text"/></p>
<p>Hur stor är eller var den totala arrendeavgiftens storlek för detta avtal? (inte kr/ha)</p>	<p>år 2013 kr.(ex. moms) <input type="text"/></p> <p>år 2014 kr.(ex. moms) <input type="text"/></p>	<p>Hur stor är eller var den totala arrendeavgiftens storlek för detta avtal? (inte kr/ha)</p>	<p>år 2013 kr.(ex. moms) <input type="text"/></p> <p>år 2014 kr.(ex. moms) <input type="text"/></p>
<p>Arrenderas marken genom självägt bolag, av nära släkting eller på annat sätt så att priset ej kan anses som marknadsmässigt?</p>	<p>1 ☐ Nej, det är marknadsmässigt</p> <p>2 ☐ Ja, genom självägt bolag</p> <p>3 ☐ Ja, på annat sätt</p>	<p>Arrenderas marken genom självägt bolag, av nära släkting eller på annat sätt så att priset ej kan anses som marknadsmässigt?</p>	<p>1 ☐ Nej, det är marknadsmässigt</p> <p>2 ☐ Ja, genom självägt bolag</p> <p>3 ☐ Ja, på annat sätt</p>
<p>Innefattar arrendet något mer än bara mark som påverkar storleken på din arrendeavgift?</p>	<p>1 ☐ Nej, inget som påverkar avgiften</p> <p>2 ☐ Ja, stödrätter</p> <p>3 ☐ Ja, byggnader/maskiner/ anläggningar för jordbruksverksamhet</p> <p>4 ☐ Ja, annat (t.ex. bostadshus)</p>	<p>Innefattar arrendet något mer än bara mark som påverkar storleken på din arrendeavgift?</p> <p style="text-align: center;">+</p>	<p>1 ☐ Nej, inget som påverkar avgiften</p> <p>2 ☐ Ja, stödrätter</p> <p>3 ☐ Ja, byggnader/maskiner/ anläggningar för jordbruksverksamhet</p> <p>4 ☐ Ja, annat (t.ex. bostadshus)</p>
<p>Arrende nr 5 Arrenderad areal enligt detta avtal?</p> <p style="text-align: center;">+</p>	<p>Åkermark (ha) <input type="text"/></p> <p>Betesmark (ha) <input type="text"/></p> <p>Övrig mark (ha) <input type="text"/></p>	<p>Arrende nr 6 Arrenderad areal enligt detta avtal?</p> <p>Åkermark (ha) <input type="text"/></p> <p>Betesmark (ha) <input type="text"/></p> <p>Övrig mark (ha) <input type="text"/></p>	<p>Åkermark (ha) <input type="text"/></p> <p>Betesmark (ha) <input type="text"/></p> <p>Övrig mark (ha) <input type="text"/></p>
<p>Hur stor är eller var den totala arrendeavgiftens storlek för detta avtal? (inte kr/ha)</p>	<p>år 2013 kr.(ex. moms) <input type="text"/></p> <p>år 2014 kr.(ex. moms) <input type="text"/></p>	<p>Hur stor är eller var den totala arrendeavgiftens storlek för detta avtal? (inte kr/ha)</p>	<p>år 2013 kr.(ex. moms) <input type="text"/></p> <p>år 2014 kr.(ex. moms) <input type="text"/></p>
<p>Arrenderas marken genom självägt bolag, av nära släkting eller på annat sätt så att priset ej kan anses som marknadsmässigt?</p>	<p>1 ☐ Nej, det är marknadsmässigt</p> <p>2 ☐ Ja, genom självägt bolag</p> <p>3 ☐ Ja, på annat sätt</p>	<p>Arrenderas marken genom självägt bolag, av nära släkting eller på annat sätt så att priset ej kan anses som marknadsmässigt?</p>	<p>1 ☐ Nej, det är marknadsmässigt</p> <p>2 ☐ Ja, genom självägt bolag</p> <p>3 ☐ Ja, på annat sätt</p>
<p>Innefattar arrendet något mer än bara mark som påverkar storleken på din arrendeavgift?</p>	<p>1 ☐ Nej, inget som påverkar avgiften</p> <p>2 ☐ Ja, stödrätter</p> <p>3 ☐ Ja, byggnader/maskiner/ anläggningar för jordbruksverksamhet</p> <p>4 ☐ Ja, annat (t.ex. bostadshus)</p>	<p>Innefattar arrendet något mer än bara mark som påverkar storleken på din arrendeavgift?</p>	<p>1 ☐ Nej, inget som påverkar avgiften</p> <p>2 ☐ Ja, stödrätter</p> <p>3 ☐ Ja, byggnader/maskiner/ anläggningar för jordbruksverksamhet</p> <p>4 ☐ Ja, annat (t.ex. bostadshus)</p>

För Jordbruksverkets noteringar

a	b	c	d	e
---	---	---	---	---

+

Arrende nr 7 Arrenderad areal enligt detta avtal?	Åkermark (ha)	<input type="text"/>
	Betesmark (ha)	<input type="text"/>
	Övrig mark (ha)	<input type="text"/>
Hur stor är eller var den totala arrendeavgiftens storlek för detta avtal? (inte kr/ha)	år 2013 kr.(ex. moms)	<input type="text"/>
	år 2014 kr.(ex. moms)	<input type="text"/>
Arrenderas marken genom självägt bolag, av nära släkting eller på annat sätt så att priset ej kan anses som marknadsmässigt?	1 ☐ Nej, det är marknadsmässigt 2 ☐ Ja, genom självägt bolag 3 ☐ Ja, på annat sätt	
Innefattar arrendet något mer än bara mark som påverkar storleken på din arrendeavgift?	1 ☐ Nej, inget som påverkar avgiften 2 ☐ Ja, stödrätter 3 ☐ Ja, byggnader/maskiner/ anläggningar för jordbruksverksamhet 4 ☐ Ja, annat (t. ex. bostadshus)	
Arrende nr 8 Arrenderad areal enligt detta avtal?	Åkermark (ha)	<input type="text"/>
	Betesmark (ha)	<input type="text"/>
	Övrig mark (ha)	<input type="text"/>
Hur stor är eller var den totala arrendeavgiftens storlek för detta avtal? (inte kr/ha)	år 2013 kr.(ex. moms)	<input type="text"/>
	år 2014 kr.(ex. moms)	<input type="text"/>
Arrenderas marken genom självägt bolag, av nära släkting eller på annat sätt så att priset ej kan anses som marknadsmässigt?	1 ☐ Nej, det är marknadsmässigt 2 ☐ Ja, genom självägt bolag 3 ☐ Ja, på annat sätt	
Innefattar arrendet något mer än bara mark som påverkar storleken på din arrendeavgift?	1 ☐ Nej, inget som påverkar avgiften 2 ☐ Ja, stödrätter 3 ☐ Ja, byggnader/maskiner/ anläggningar för jordbruksverksamhet 4 ☐ Ja, annat (t. ex. bostadshus)	

Ovriga upplysningar

.....

.....

.....

.....

.....

.....

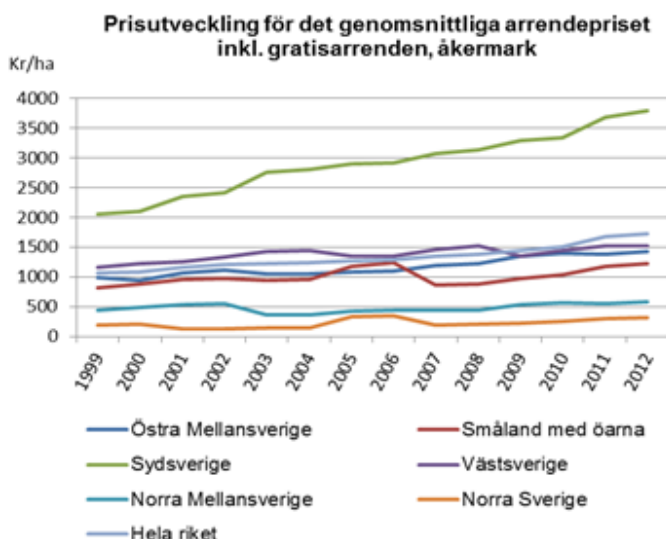
.....

Tack för din medverkan!

+

Olika resultat från arrendeprisundersökningen

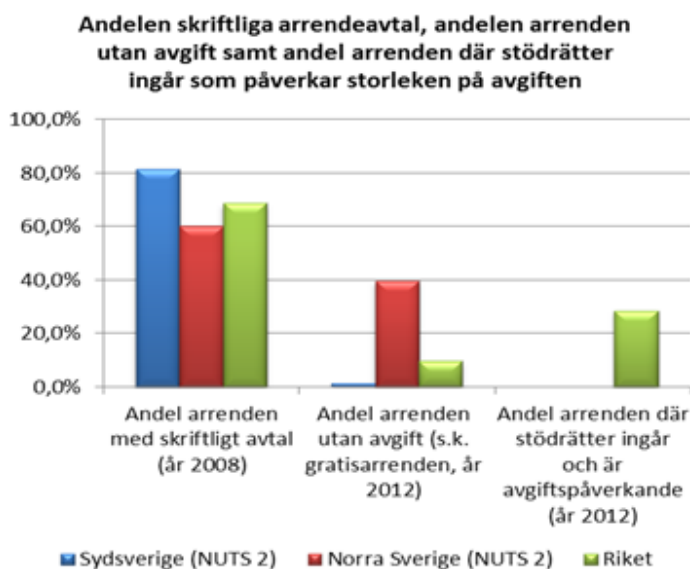
I Lantbruksregistret avseende år 2013 finns det 29 700 arrendatorer som arrenderar åker- och/eller betesmark. Dessa arrenderar totalt ca 1,2 miljoner hektar jordbruksmark vilket ger ett snitt på 40 hektar jordbruksmark per arrendator. Genomsnittligt antal arrendeavtal per företag enligt vår undersökning är 3–4 st.

Det genomsnittliga priset år 2012 för att arrendera en hektar åkermark i Sverige skattades till omkring 1 700 kr per hektar. Det skattade arrendepriset för betesmark, inkl. gratisarrenden, för år 2012 beräknades till ca 600 kr/ha.

När vi senast efterfrågade (år 2008) om arrendeavtalet var skriftligt eller muntligt framkom det att ca 70 % av avtalen var skriftliga.

Utifrån arrendeprisundersökningen år 2012 skattades att ca 10 % av arrendeavtalen var så kallade gratisarrenden. Arrendeavtal av denna typ är vanligare i norra Sverige än i södra Sverige.

När vi i samma undersökning frågade arrendator om avtalet inkluderar något annat än marken som *påverkar* arrendeavgiften uppgavs att omkring 30 % av avtalen även inkluderade stödrätter.

Mer prisstatistik på arrendepriiser finns på www.jordbruksverket.se under statistik.

2014-12-01

Statistikenheten
e-post: statistik@jordbruksverket.se

PÅMINNELSE

Arrendeprisundersökning 2014

För en tid sen fick du en enkät som avser arrendeprisundersökningen 2014. Vi har inte registrerat något svar från dig. Vi skulle vara väldigt tacksamma om du vill delta och svara på undersökningen. Svara gärna via webben eller använd enkäten och svarskuvertet som ni fick i förra utskicket. Du är också välkommen att ringa in ditt svar på tfn 036-15 62 11 eller 036-15 63 42. Har du svarat de senaste dagarna kan du bortse från denna påminnelse.

Deltagandet är frivilligt men för att undersökningsresultatet skall bli tillförlitligt och användbart är det av största vikt att enkäten besvaras. Behovet och efterfrågan av denna statistik är mycket stor, inte minst från lantbrukssektorn. Vi är tacksamma för svar **senast den 17 december 2014**. Redovisningen skall avse arrenderad areal som brukas på företaget. Även gratisarrenden och arrenden genom t.ex. självägda företag eller av nära anhöriga ska redovisas.

Uppgifterna du lämnar är sekretesskyddade enligt 24 kap. 8§ offentlighets- och sekretesslagen (SFS 2009:400) och kommer endast att användas för statistiska ändamål varför uppgifter som rör enskilda företags förhållande inte kommer att kunna urskiljas. Uppgifterna som du lämnar kommer därmed inte under några omständigheter att kontrolleras gentemot stödsystemet eller andra uppgifter du lämnat till Jordbruksverket i andra sammanhang.

Resultaten av undersökningen kommer att presenteras på Jordbruksverkets webbplats www.jordbruksverket.se i februari år 2015, där även resultat från tidigare år redovisas.

Svara via internet

För att komma till undersökningen på internet måste du skriva in webbadressen www.jordbruksverket.se/arrende i din webbläsare. Logga in med användarid och lösenord som finns förtryckta längst ner på denna sida och följ sedan anvisningarna.

Eventuella frågor kan ställas direkt till mig (tfn 036 - 15 63 42) eller via mejladressen ovan.

Tack för din medverkan!

Vänliga hälsningar
Jimmie Enhäll, Statistikenheten

Användarid

Lösenord

Mejlpåminnelse

PÅMINNELSE

 Jimmie Enhäll

Skickat: fr 2015-01-09 08:34

Till:

.....

PÅMINNELSE

Arrendeprisundersökning 2014

För en tid sen fick du en enkät som avser arrendeprisundersökningen 2014. Vi har inte registrerat något svar från dig.

För att undersökningsresultatet skall bli tillförlitligt och användbart är det av största vikt att enkäten besvaras så vi skulle vara väldigt tacksamma om du vill delta. Svara gärna genom att fylla i enkäten som du fick i utskicket med posten och lägg i svarskuvertet eller svara via webben. Användarid och lösenord samt övrig information för att kunna svara via webben finns också på den utskickade enkäten. Har du förlagt eller kastat din enkät kan du få ditt användarid och lösenord genom att svara på detta mejl så skickar jag dig dessa uppgifter via mejl.

Undersökningen är frivillig men vi skickar ändå ut påminnelser då du förhoppningsvis vill delta men bara glömt att svara. Då antalet svar inte kommit upp i tillräcklig nivå för att kunna göra tillförlitliga beräkningar kommer vi också att försöka få in svar via telefon. Jag vill därför förvarna om att du kan bli uppringt av oss på statistikenheten under de närmsta veckorna av den anledningen.

Vill du ringa oss och lämna dina uppgifter går det också bra på telefonnummer 036-15 62 11. Det underlättar om du kan uppges det användarid (7 siffror) som finns förtryckt på enkäten när du ringer.

Har du svarat de senaste dagarna kan du bortse från denna påminnelse.

God fortsättning och trevlig helg!

Vänlig hälsning
Jimmie Enhäll

3.4 Insamlingsförfarande

Uppgiftslämnaren kunde välja att svara genom att fylla i papperenkäten och återsända i bifogat svarskuvert alternativt svara via internet. Några återkopplade via telefon och lämnade uppgifter den vägen. Sista svarsdatum på första utskicket var den 28 november 2014.

Inkomna enkäter via post ankomstregistrerades samma dag de kom till Jordbruksverket. Därefter samlades de i numrerade buntar om 50 st. Detta för att det ska gå lätt att kunna gå tillbaks till enkäten sen om man vill kontrollera något i ett senare skede.

När en bunt fyllts till 50 skannades dessa. Därefter verifierades dessa. Vilket innebär att för var och ett av skannerns föreslagna tolkning av de ifyllda uppgifterna ska bekräftas mot själva enkäten. Verifieringen sker manuellt. Inga justeringar av uppgiftslämnarnas information ändras här utan det som är angett på enkäten är det som gäller. Därefter sparas detta i databasen där svaren som kommit in via internet redan finns.

Då det är en del företagare som ringer in med frågor var kontaktpersonerna överens om eventuella avgränsningar på vanliga frågor så man svarar lika oavsett vem av kontaktpersonerna som svarar.

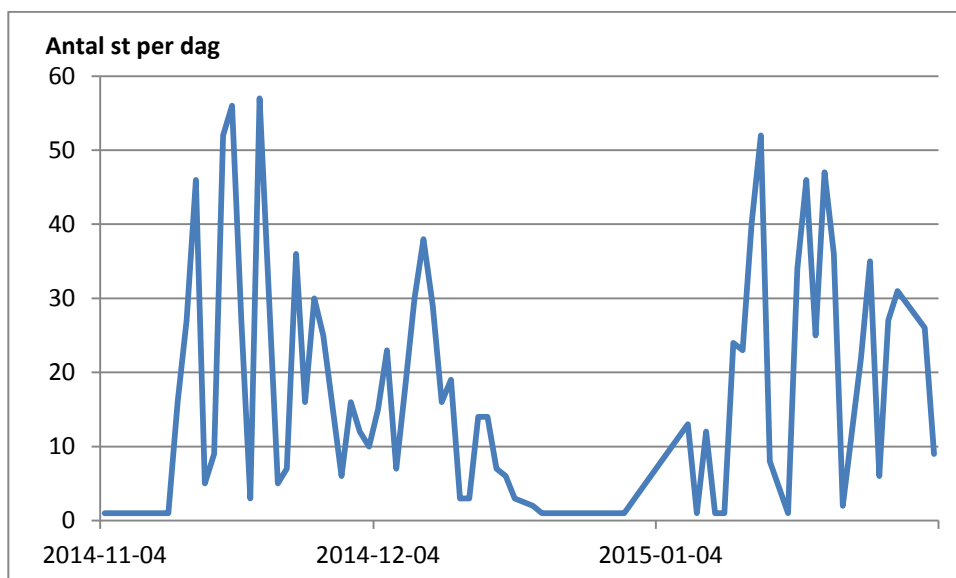
454 svar hade kommit in innan vi skicka första påminnelsen. Den skickades med B-post runt den 1 december. Sista svarsdatum sattes till 17 december 2014. Den 8 januari låg svarsfrekvensen på 40 %. Den 9 januari skickades ytterligare en påminnelse ut men bara via mejl till de företagare vi inte fått in svar ifrån och som vi hade mejladresser till. 551 st fick detta mejl.

9 januari 2015 började vi i slumpvis ordning ringa upp de företag som inte svarat. Vi exkluderade de företag som fått mejlpåminnelse i början av uppringningen. De 17 närmast följande arbetsdagarna ringde vi på uppgiftslämnarna. Målet var att komma upp i en svarsfrekvens om ca 65 % för att därigenom kunna ligga på ungefär samma säkerhet vid skattningarna som tidigare arrendeprisundersökningar. Många företag hänvisade till att den var frivillig och ville därför inte delta. Därav blev kontakterna med de vi fick tag på rätt korta vilket gjorde att vi efter dessa 17 dagar hade försökt få kontakt med alla som inte svarat på enkäten åtminstone en gång. Många av de vi försökte nå fick vi ingen kontakt med alls.

Totalt efter detta ringande hade vi kommit upp i en svarsfrekvens om ca 69 %. Trots lite lägre svarsfrekvens denna gång jämfört med föregående arrendeprisundersökning blev beräkningsunderlaget ungefär lika stort ändå då en mindre andel än förra gången vägrade delta. Deadline för insamlingen sattes till den 5 februari.

69 % (1 233 st) var som nämnt total svarsfrekvens varav 16 procentenheter (291 st) inkom via internet.

Diagrammet nedan visar inkomstflödet av enkäterna. Det var en ganska ojämn ström av inkomna svar. Det blir tydligt i diagrammet att vi arbetar måndag till fredag i och med att det nästan går ner till noll med jämna mellanrum vilket då motsvarar helgerna. Diagrammet visar att antalet inkomna blanketter var högt dagarna efter det att undersökningen först kommit ut för att lite ryckigt sedan sjunka ner till under 20. Sedan ökade antalet igen i början av december i samband med påminnelse 1. Den 9 januari började vi ringa och fick därigenom in många svar vilket syns tydligt i diagrammet då antalet per dag gick upp tydligt igen.

Nedan visas också en tabell över hur de 69 % inkomna svaren fördelade sig mellan produktionsområdena och NUTS2-regionerna.

<i>Produktionsområden</i>	Antal i urvalet	Antal inkomna	Svars-frekvens
Götalands södra slättbygder	252	174	69 %
Götalands mellanbygder	229	157	69 %
Götalands norra slättbygder	231	168	73 %
Svealands slättbygder	299	207	69 %
Götalands skogsbygder	312	209	67 %
Mellersta Sveriges skogsbygder	140	98	70 %
Nedre Norrland	197	134	68 %
Övre Norrland	140	86	61 %
<i>NUTS 2</i>			
Östra Mellansverige	425	287	68 %
Småland med Öarna	273	189	69 %
Sydsverige	332	227	68 %
Västsverige	330	236	72 %
Norra Mellansverige	195	135	69 %
Norra Sverige	245	159	65 %
<i>Riket</i>	1 800	1 233	69 %

3.5 Åtgärder för förenklad uppgiftslämnande

Undersökningen är en urvalsundersökning vilket i sig underlättar då inte alla företagen behöver besvara enkäten. 1 800 är dock den nedre gränsen vi bedömt för hur litet urval man kan ha utan att äventyra den statistiska säkerheten i och med att svarsfrekvensen är så låg. Tyvärr blir det så att många av de stora arrendatorerna återfinns som uppgiftslämnare i varje arrendeprisundersökning eftersom de utgör en förhållandevis liten andel men representerar väldigt stora arealer.

Inför denna undersökning undersökte vi möjligheterna att förtrycka uppgifter för de som kom med i urvalet till denna undersökning och som kom in med svar i förra undersökningen. Detta då många arrendeavtal löper över många år och förhoppningsvis skulle detta minska tiden som uppgiftslämnaren brukar lägga på att fylla i enkäten. Ca 350-400 st kom med i undersökningarna 2010 respektive 2012 och var med i undersökningen innan (2008 resp. 2010). Vi kom efter övervägande fram till att inte gå vidare med detta då det kan gå emot sekretessreglerna ifall vi råkar förtrycka fel uppgifter som går att härledas till någon ”granne” eller om posten lägger utskicket i fel brevlåda.

4 Statistisk bearbetning och redovisning

4.1 Skattningar, modeller, beräkningar

Imputeringar:

Vi har enbart använt uppgifter om arrenden som är fullständigt ifyllda. Imputeringar har ej skett. Däremot har vi gått igenom materialet och kollat efter så kallade felinstansningar och outliers. Dessa har manuellt granskats gentemot enkät och LBR. Påkomna eventuella felverifieringar där skannern har tolkat ifyllda uppgifter från enkäten felaktigt och vi inte upptäckt det vid verifieringen har ändrats. Även felaktigheter där man tydligt kan se vad det borde vara istället har ändrats. T.ex. om man fyllt i uppgifter på tre stycken arrenden korrekt men i antalet arrenden angivit att man bara har två arrendeavtal. I kapitlet 4.3 kan du läsa mer om detta.

Modellantaganden:

För att ej få för komplext underlag att beräkna medelfel på så har vi valt att använda LBR arealer när vi räknat fram de viktade priserna per region och på riksnivå, istället för att räkna med de arealer som anges i enkäterna. Med erfarenhet vet vi att om vi räknar ut den totala arealen för riket med hjälp av den angivna arealen från enkäterna med uppräkningsfaktorena så är vi ej i närheten av den arrenderad areal som finns i LBR. En liten bidragande orsak till detta är att vi bara efterfrågade information om de åtta största arrendena. De med fler arrenden än åtta tappar vi en del arealer ifrån. Samtidigt kommer denna framräknade areal utifrån undersökningen variera slumpmässigt mellan undersökningarna och mellan regionerna och även där då bidra med osäkerhet. För att komma ifrån det viktas medelhektarpriserna för regionerna och riket med hjälp av de totala arrenderade arealerna enligt LBR. Vilket också följer den gemensamt, av medlemsländerna, framtagna metodologi för hur arrendeprierna ska beräknas. För medelhektarpriset per företag har arealerna som angetts i enkäten däremot använts.

Ett modellantagande görs vid viktningen av priserna för jordbruksmark exklusive gratisarrenden. I och med att storleken på arealerna för gratisarrenden inte är jämt fördelade över landet använder vi samma andel av lantbruksregistrets totala arrenderade areal som arrendepriundersökningens areal där gratisarrendenas areal är exkluderad utgör av arrendepriundersökningens totala arrenderade areal för de olika NUTS2- och produktionsområdena där vi beräknar priset exklusive gratisarrenden.

Beräkningar:

Vi använder endast de enkäter i beräkningsunderlaget som är ifyllda på ett tillfredställande sätt. Det vill säga att man svarat fullständigt på *alla* de arrendena man uppgett uppgifter för samt fyllt i antalet arrenden. Av dessa arrenden kommer enbart de arrenden med som är arrenderade med ett marknadsmässigt pris och där ingen övrig mark utöver åker och/eller bete ingår. I denna undersökning uppfyllde 652 st enkäter dessa kriterier avseende 2013 års arrenden respektive 650 st för 2014 års arrenden. Antalet arrenden som fyllts i på dessa

enkäter omfattade totalt 2 272 st år 2013 och 2 288 st år 2014 vilket är något fler än till förra undersökningen.

Så för beräkningarna till priserna för jordbruksmark inklusive gratisarrenden är det detta antal arrendeavtal som ligger till grund.

Däremot tas ingen hänsyn till den sista frågan per arrende för de nationella beräkningarna. Det vill säga att arrendet ingår oavsett om arrendet omfattar något mer än bara mark, som påverkar arrendeavgiftens storlek, så länge det är marknadsmässigt. Anledningen till detta beror på tidigare analyser som gjorts där det inte gick att påvisa någon säkerhetsställd skillnad mellan marknadsmässiga arrenden inkluderande byggnader respektive exkluderande byggnader. Så följderna av den analysen har gjort att vi inte ställt frågan angående om något annat än mark ingår i arrendet som påverkar arrendeavgiftens storlek varje undersökning tidigare utan först nu igen i undersökningen som avsåg 2009-2010. Detta då på grund av EU:s nya metodologi som ska gälla från och med arrendepriiserna avseende 2010.

För beräkningarna vad gäller de genomsnittliga priserna används vägningstal enligt produktionsområden medan övriga uppgifter beräknas och viktas enligt NUTS2. Detta av i huvudsak två anledningar. Dels tror vi inte att genomsnittligt antal arrenden per företag och andelen gratisarrenden har något större samband inom regionerna som skulle ge en signifikant bättre siffra på riksnivå genom att använda vägningstal utefter produktionsområdena jämfört med NUTS2-regionerna. Den andra anledningen är att vi sedan tidigare bara har beräknat detta enligt NUTS2 och vill därmed fortsätta dessa tidserier enligt samma metodik. Andelen skriftliga respektive muntliga avtal har inte studerats sedan undersökningen avseende 2007-2008 och då använde vi NUTS2-indelningen till alla beräkningar.

Vi har sedan länge tyvärr tvingats slå ihop några regioner med varandra för att kunna bilda regioner där det i var och en finns tillräckligt med underlag för att kunna redovisa en någorlunda tillförlitlig siffra. Stockholm slog vi ihop med Östra Mellansverige och Mellersta Norrland med Övre Norrland. Så den modifierade regionsindelningen ser ut som följer (totalt sex regioner):

SE 11 + SE 12	→	Östra Mellansverige
SE 21	→	Småland med öarna
SE 22	→	Sydsverige
SE 23	→	Västsverige
SE 31	→	Norra Mellansverige
SE 32 + SE 33	→	Norra Sverige

Så vid beräkningarna för NUTS2-regionerna har följande indelning gjorts inom varje region och som också följer mönstret för den ursprungliga stratifieringen.

NUTS	Arrenderad jordbruksmark ha			
	0 - 10	>10 - 50	>50 - 100	>100 -
Östra Mellansverige	11	12	13	14
Småland med öarna	21	22	23	24
Sydsverige	31	32	33	34
Västsverige	41	42	43	44
Norra Mellansverige	51	52	53	54
Norra Sverige	61	62	63	64

Medelhektarpris:

Vi räknar ut medelhektarpriser inklusive och exklusive gratisarrenden för jordbruksmark. Vi presenterar även medelhektarpriser på åkermark och betesmark inklusive gratisarrenden. När vi beräknat medelhektarpriset på jordbruksmark så ingår alla arrenden där man fyllt i åkermark och/eller betesmark. Inklusive och exklusive gratisarrenden innebär att vi tar bort alla arrenden där avgiften är ifylld med 0 när vi beräknar exklusive gratisarrenden och tar med dessa när vi beräknar inklusive gratisarrende. Följande formler gäller för alla olika priser vi räknat fram. När vi beräknar priset för åkermark respektive betesmark så omfattas bara de arrenden där det bara är åkermark respektive betesmark som ingår i arrendet. Så nedan när det i variabelbeskrivningen står tex "a_i = arrenderad areal för arrende i" så omfattar den arealen bara åkermark när vi beräknar medelhektarpriset för åkermark och bara betesmark när vi beräknar medelhektarpriset för betesmark.

Beräkning genomsnittligt pris på jordbruksmark inklusive gratisarrenden

Först beräknas ett medelhektarpris per företag för varje referensår:

$$m_j = \frac{\sum s_i}{\sum a_i} \quad i = 1, 2, \dots, 8 \quad j = 1, 2, \dots, n$$

Där:

m_j = genomsnittligt arrendepreis per hektar för företag j referensåret

s_i = arrendeavgift för arrende i referensåret

a_i = arrenderad areal för arrende i

Därefter räknas ett genomsnittligt hektarpris ut för varje stratum genom att summera alla medelhektarpriser för de företag och dividera med antal företag i stratumet:

$$y_{kr} = \frac{\sum_j m_{jkr}}{n_{kr}} \quad j = 1, 2, \dots, n \quad k = 1, 2, \dots, 8 \quad r = 1, 2, \dots, 4$$

Där:

y_{jkr} = genomsnittligt arrendepreis per hektar för stratum r i region k referensåret

m_{jkr} = genomsnittligt arrendepreis per hektar för företag j i stratum r i region k för referensåret

n_{kr} = antal företag i stratum r i region k

Vi har fyra stratum per region och åtta regioner (produktionsområden). Det genomsnittliga hektarpriset per region är ett viktat medelvärde och räknas ut som följer:

$$z_k = \frac{\sum_r (y_{kr} \cdot a_{kr})}{\sum_r a_{kr}} \quad k = 1, 2, \dots, 8 \quad r = 1, 2, \dots, 4$$

Där:

z_k = genomsnittligt arrendepreis per hektar för region k referensåret

y_{kr} = genomsnittligt larrendepreis per hektar för stratum r i region k referensåret

a_{kr} = total arrenderad areal år 2013 enligt LBR 2013 i stratum r i region k

För att räkna ut det genomsnittliga hektarpriset för hela riket som också är ett viktat genomsnittligt hektarpris har vi gjort beräkningar enligt nedan formel:

$$u = \frac{\sum_k \left(\sum_r (y_{kr} \cdot a_{kr}) \right)}{\sum_k \sum_r a_{kr}} \quad k = 1, 2, \dots, 8 \quad r = 1, 2, \dots, 4$$

Där:

u = genomsnittligt arrendepreis för hela riket referensåret

y_{kr} = genomsnittligt arrendepreis per hektar för stratum r i region k referensåret

a_{kr} = total arrenderad areal år 2013 enligt LBR 2013 i stratum r i region k

Resultatet av detta sätt att beräkna de genomsnittliga priserna ger att arrenden med stora arealer på företag som har flera arrenden får stor inverkan på företagets genomsnittliga arrendepreis per hektar. I nästa steg sen har alla företag inom varje stratum samma vikt gentemot varandra oavsett hur stora arealer de arrenderar totalt. Men eftersom vi stratifierat bland annat efter total arrenderad areal så antas dessa effekter vara små inom stratumen. I efterföljande steg viktas priset med den totala arrenderade åker- och betesareal som finns totalt sett i Sverige i varje stratum.

Beräkning genomsnittligt pris på jordbruksmark exklusive gratisarrenden

Först beräknas ett medelhektarpris per företag för varje referensår:

$$m_j = \frac{\sum_i s_i}{\sum_i a_i} \quad i = 1, 2, \dots, 8 \quad j = 1, 2, \dots, n$$

Där:

m_j = genomsnittligt arrendepreis per hektar för företag j referensåret

s_i = arrendeavgift >0 för arrende i referensåret

a_i = arrenderad areal för arrende i

Därefter räknas ett genomsnittligt hektarpris ut för varje stratum genom att summera alla medelhektarpriser för de företag och dividera med antal företag i stratumet:

$$y_{kr} = \frac{\sum_j m_{jkr}}{n_{kr}} \quad j = 1, 2, \dots, n \quad k = 1, 2, \dots, 8 \quad r = 1, 2, \dots, 4$$

Där:

y_{jkr} = genomsnittligt arrendepris per hektar för stratum r i region k referensåret

m_{jkr} = genomsnittligt arrendepris per hektar för företag j i stratum r i region k för referensåret

n_{kr} = antal företag i stratum r i region k

Vi har fyra stratum per region och åtta regioner (produktionsområden). Det genomsnittliga hektarpriset per region är ett viktat medelvärde och räknas ut som följer:

$$z_k = \frac{\sum_r \left(y_{kr} \cdot a_{kr} \left(\frac{e_{kr}}{f_{kr}} \right) \right)}{\sum_r a_{kr} \left(\frac{e_{kr}}{f_{kr}} \right)} \quad k = 1, 2, \dots, 8 \quad r = 1, 2, \dots, 4$$

Där:

z_k = genomsnittligt arrendepris per hektar för region k referensåret

y_{kr} = genomsnittligt arrendepris per hektar för stratum r i region k referensåret

a_{kr} = total arrenderad areal år 2013 enligt LBR 2013 i stratum r i region k

e_{kr} = arrenderad areal exklusive gratisarrenden enligt enkätuppgifterna i denna undersökning i stratum r i region k

f_{kr} = arrenderad areal inklusive gratisarrenden enligt enkätuppgifterna i denna undersökning i stratum r i region k

För att räkna ut det genomsnittliga hektarpriset för hela riket som också är ett viktat medelhektarpris har vi gjort beräkningar enligt nedan formel:

$$u = \frac{\sum_k \left(\sum_r \left(y_{kr} \cdot a_{kr} \left(\frac{e_{kr}}{f_{kr}} \right) \right) \right)}{\sum_k \left(\sum_r \left(a_{kr} \left(\frac{e_{kr}}{f_{kr}} \right) \right) \right)} \quad k = 1, 2, \dots, 8 \quad r = 1, 2, \dots, 4$$

Där:

u = genomsnittligt arrendepris för hela riket referensåret

y_{kr} = genomsnittligt arrendepris per hektar för stratum r i region k referensåret

a_{kr} = total arrenderad areal enligt LBR 2011 i stratum r i region k avseende år 2011

e_{kr} = arrenderad areal exklusive gratisarrenden enligt enkätuppgifterna i denna undersökning i stratum r i region k

f_{kr} = arrenderad areal inklusive gratisarrenden enligt enkätuppgifterna i denna undersökning i stratum r i region k

Andel gratisarrenden

Först beräknas andelen för alla 24 stratum (NUTS2):

$$g_{kr} = \frac{\sum_j x_{jkr}}{\sum_j t_{jkr}} \quad j = 1, 2, \dots, n \quad k = 1, 2, \dots, 6 \quad r = 1, 2, \dots, 4$$

där:

g_{kr} = andel gratisarrenden i stratum r i region k

x_{jkr} = antal gratisarrenden (1-8 st) för företag j i stratum r i region k

t_{jkr} = antal ifyllda arrendeavtal (1-8 st) för företag j i stratum r i region k

För varje region räknas en viktad andel ut (fyra stratum i varje region):

$$v_k = \frac{\sum_r (p_{kr} \cdot g_{kr})}{\sum_r p_{kr}} \quad k = 1, 2, \dots, 6 \quad r = 1, 2, \dots, 4$$

där:

v_k = andelen gratisarrenden i region k

p_{kr} = antal som svarat i stratum r i region k

g_{kr} = andel gratisarrenden i stratum r i region k

Därefter på riksnivå :

$$b = \frac{\sum_k \left(\sum_r (p_{kr} \cdot g_{kr}) \right)}{\sum_k \sum_r p_{kr}} \quad k = 1, 2, \dots, 6 \quad r = 1, 2, \dots, 4$$

där:

b = andelen gratisarrenden i Sverige

p_{kr} = antal som svarat i stratum r i region k

g_{kr} = andel gratisarrenden i stratum r i region k

Antal arrendeavtal i snitt per företag

Först beräknas ett rakt medelvärde för alla 24 stratum (NUTS2):

$$f_{kr} = \frac{\sum_j d_{jkr}}{n_{kr}} \quad j = 1,2,\dots,n \quad k = 1,2,\dots,6 \quad r = 1,2,\dots,4$$

där:

f_{kr} = antal arrenden i snitt per företag i stratum r i region k

d_{jkr} = totalt antal arrendeavtal för företag j i stratum r i region k

n_{kr} = antal företag i stratum r i region k

För varje region räknas en viktad andel ut (fyra stratum i varje region):

$$l_k = \frac{\sum_r (e_{kr} \cdot f_{kr})}{\sum_r e_{kr}} \quad k = 1,2,\dots,6 \quad r = 1,2,\dots,4$$

där:

l_k = antal arrenden i snitt per företag i region k

e_{kr} = antal företag i ramen i stratum r i region k

f_{kr} = antal arrenden i snitt per företag i stratum r i region k

Därefter på riksnivå:

$$i = \frac{\sum_k \left(\sum_r (e_{kr} \cdot f_{kr}) \right)}{\sum_k \sum_r e_{kr}} \quad k = 1,2,\dots,6 \quad r = 1,2,\dots,4$$

där:

i = antal arrenden i snitt per företag i Sverige

e_{kr} = antal företag i ramen i stratum r i region k

f_{kr} = antal arrenden i snitt per företag i stratum r i region k

Andel skriftliga/muntliga avtal

Här ingår alla enkäter som är fullständiga ifyllda vad gäller arealer, avgift per år samt kryssat i muntlig eller skriftligt. Så här tas ingen hänsyn till om de är marknadsmässiga eller ej och därmed ej heller om de missat att kryssa i frågan om marknadsmässighet och/eller missat frågan om totalt antal arrenden på företaget.

Först beräknas andelen per stratum (NUTS2):

$$w_{kr} = \frac{\sum_j h_{jkr}}{\sum_j t_{jkr}} \quad j = 1, 2, \dots, n \quad k = 1, 2, \dots, 6 \quad r = 1, 2, \dots, 4$$

där:

w_{kr} = andel skriftliga arrendeavtal i stratum r i region k

h_{jkr} = antal skriftliga arrendeavtal (1-8 st) för företag j i stratum r i region k

t_{jkr} = antal ifyllda arrenden (1-8 st) för företag j i stratum r i region k

För varje region räknas en viktad andel ut (fyra stratum i varje region):

$$q_k = \frac{\sum_r (p_{kr} \cdot w_{kr})}{\sum_r p_{kr}} \quad k = 1, 2, \dots, 6 \quad r = 1, 2, \dots, 4$$

där:

q_k = andelen skriftliga arrendeavtal i region k

p_{kr} = antal som svarat i stratum r i region k

w_{kr} = andel skriftliga arrendeavtal i stratum r i region k

Därefter på riksnivå:

$$c = \frac{\sum_r \left(\sum_k (p_{kr} \cdot w_{kr}) \right)}{\sum_r \sum_k p_{kr}} \quad k = 1, 2, \dots, 6 \quad r = 1, 2, \dots, 4$$

där:

c = andelen skriftliga arrendeavtal i Sverige

p_{kr} = antal som svarat i stratum r i region k

g_{kr} = andel skriftliga arrendeavtal i stratum k i region r

Medelfel:

Medelfelen är beräknade för det genomsnittliga arrendepriiset inklusive gratisarrenden i varje region och på riksnivå för jordbruksmark respektive åkermark. Medelfel är ett mått på osäkerheten när vi skattar bakomliggande populations medelvärde.

Vi använder programvaran SAS till att beräkna medelfelen. SAS använder Taylor's beräkningsmetod för att beräkna variansen.

Den generella formeln för att beräkna variansen vid stratifierat urval ser ut som följer:

$$Var(\bar{X}) = \sum W_i^2 \cdot \frac{s_i^2}{n_i} \cdot \left(1 - \frac{n_i}{N_i}\right) \quad i = 1, 2, \dots, 32$$

där:

W_i = vikten strata i utgör av totalen

s_i^2 = skattade variansen i strata i

n_i = antal observationer i strata i

N_i = totalt antal objekt i strata i

Vilket då skulle ge ett 95% konfidensintervall vid stratifierat urval som ser ut så här:

$$\bar{X} \pm 1,96 \cdot \sqrt{Var(\bar{X})}$$

där:

$\bar{X}$ = skattat medelvärde

Medelfelet utgörs här av $\sqrt{Var(\bar{X})}$ och uttrycks ofta i procent av skattningen. Det vill säga

hur stor andel medelfelet utgör av skattningen. Beräknas då genom att dividera $\sqrt{Var(\bar{X})}$ med $\bar{X}$.

T.ex. ett arrendepreis på 1 000 kr/ha och ett medelfel på 5 % ger oss intervallet 900–1 100 kr (1 000 $\pm$ 1,96 $\cdot$ 0,05 $\cdot$ 1 000). Man brukar också tala om vilken säkerhetsnivå man vill ha på det här intervallet. Man väljer oftast 5 % -nivån vilket ger multiplikatorn 1,96. Så med 95 % säkerhet kan vi säga att populationens sanna genomsnittliga arrendepreis ligger mellan 900–1 100 kr/ha.

4.2 Redovisning

Redovisningen har skett genom publicering av SM på Jordbruksverkets hemsida. SM:et innehåller kommentarer, diagram och tabeller, fakta om statistiken samt en sammanfattning på engelska. SM:et publicerades torsdagen den 26 februari 2014 kl. 9.30. I samband med publiceringen släpptes också ett pressmeddelande och senare under dagen skrev vi ett blogginlägg på vår blogg ”Jordbruket i siffror”.

Arrendepreiserna på jordbruksmark inklusive gratisarrende samt åkermark inklusive gratisarrenden för produktionsområden, NUTS2 samt riket som helhet läggs även ut i databasen i samband med publiceringen.

Till Eurostat skickar vi från och med referensåret 2009 siffror, enligt den nya metodologin som gäller för statistiken till EU på detta område, där vi kunnat exkludera arrenden där arrendatorn uppgett att arrendeavtalet omfattar annat än mark som påverkat arrendeavgiftens storlek. Detta så Eurostat har ett överlappande år då den gamla metodologin gällde samt siffror enligt den nya som egentligen skulle börja gälla i och med referensåret 2010. Innan år 2009 har vi skickat justerade siffror på hektarpris för arrenderad jordbruksmark inklusive gratisarrenden. Justerat i den bemärkelsen att de var exklusive byggnader. Denna justering

bygger på undersökningen som gjordes 1999 då enkäten även inkluderade frågor angående om byggnader ingår eller ej. Vi har räknat upp 1999 års pris exklusive byggnader med indexutvecklingen av arrendepriserna inklusive byggnader sen dess.

4.3 Kvaliteten i redovisade data

Kvaliteten på statistiken kan bero på en eller flera av följande felkällor:

- Täckningsfel (under- och övertäckning)
- Mättningsfel
- Processfel
- Bortfall
- Fel orsakade av modellantaganden

Täckningsfel förekommer då målpopulationen och rampopulationen skiljer sig åt. Det finns två typer av täckningsfel, *övertäckning* och *undertäckning*.

Övertäckning förekommer då en del av de företag som ingår i rampopulationen inte ska ingå i målpopulationen. Det kan vara t.ex. företag som av misstag lämnat felaktiga uppgifter i strukturundersökningen. Det kan också vara nedlagda företag. Vi fick in svar från 84 stycken som uppger att de har slutat eller ej arrenderar mark. Undertäckning i den bemärkelsen att företagen kan ha börjat arrendera mark efter strukturundersökningens referensdatum i juni 2013 och vi har därmed inte med dessa i ramen.

Mättningsfel skulle kunna förekomma om företagen förstått frågan fel och därav lämnat felaktiga uppgifter på blanketten. Detta är givetvis svårt att kontrollera. En genomgång av uppgifterna görs i syfte att upptäcka eventuella uppgifter som kan anses vara konstiga. Vid tveksamheter som upptäcktes vid kontrollerna togs en kontakt med uppgiftslämnaren för att verifiera.

Bland annat följande kontroller genomförs:

- Om det finns dubletter
- Genomgång av uppgifterna som är ifyllda under "Övriga upplysningar"
- Genomgång av alla avtal där arrendeavgiften skiljer sig mellan år 2013 och 2014
- Genomgång av alla som uppger att de har väldigt många arrenden och där summan av angiven arrenderad areal för alla ifyllda arrenden i enkäten summerar till samma antal som man angett under "Antal arrenden" för respektive år.
- Stora skillnader mellan angivna arrenderade arealer i enkäten jämfört med vad man uppgav i strukturundersökningen 2013
- Höga/låga kronor per hektar per region
- Att uppgiften om antal arrenden inte understiger antalet arrenden man fyllt i uppgifter för

Det skulle också kunna tänkas bli en liten marginell överskattning av medelhektarpriset per företag då de ej fyller i fler än de åtta största arrendena. Har de fler så kommer de ej med i beräkningarna. Vi vet med erfarenhet att storleken på avgiften per hektar är korrelerad med storleken på arrendet. Så de små arrendena som ej kommer med skulle eventuellt kunna påverka priset i lägre riktning. Bedöms ha liten påverkan.

Processfel skulle i denna undersökning kunna ske via skanningen och bearbetningen av det inkomna materialet i SAS. Fel via skanningen kan ske då skannern har läst in en uppgift från enkäten på ett felaktigt sätt och som sedan inte upptäckts vid verifieringen som sker av varje enskild post som skannern läst in. Sannolikheten för detta bedöms liten och har denna felaktiga uppgift slunkit igenom verifieringen och är av betydande storlek bör den ha fångats upp i senare kontroller. Sannolikheten för eventuella fel vid bearbetningarna i SAS bedöms som små. Det slutliga resultatet bör således väl spegla de uppgifter som företagen har lämnat.

Bortfallet i Arrendeprissundersökningen 2014 var ca 31 % eller 567 stycken. Bryter vi ner det per region visar det att bortfallen i regionerna ligger mellan 17 och 39 %.

Trots ett större bortfall än förra undersökningen blev beräkningsunderslaget ungefär lika stort som sist. Detta på grund av att en mindre andel än förra gången uppgav att de inte ville delta.

Att medelfelen hoppar upp och ner för olika regioner mellan undersökningarna beror oftast på slumpmässigheten i variation av de genomsnittliga priser som förekommer i de olika stratumerna och även variationen i antalet inkomna svar för dessa stratum. Få svar i kombination med stora variationer på de priser som uppgiftslämnarna angett för sina arrenden bidrar till en hög varians i stratumet som i sin tur medför att skattningen blir osäkrare för den regionen stratumet ingår i.

5. Utvärdering och uppföljning

5.1 Ifylld utvärderingsmall

kriterie	CoP indikator	Fråga	Beskrivning	Ja	Nej	Delvis	Ej aktuellt	Kommentar
A2, C5	8.2/9.1/9.5	1.	Har metod för uppgiftsinsamling samt enkätfrågor och/eller intervjufrågor noggrant övervägts i syfte att göra uppgiftslämnandet så enkelt som möjligt? (4§ förordningen om officiell statistik)	x				
A2, C7	9.2	2.	Har tidsåtgången och kostnaden för uppgiftslämnarna uppskattats? (4§ förordningen om officiell statistik)	x				
A2		3.	Om uppgifter samlas in från kommuner eller privata näringsidkare: Har samråd skett enligt 3§ samrådsförordningen (1982:668). I praktiken; Har samråd skett med NNR, Kommunförbund etc?	x				
		4.	Har uppgiftslämnarna fått information om följande? (7§ förordningen om officiell statistik)					
A2		4a	Ändamål med uppgiftsinsamlingen	x				
A2	2.1/2.3	4b	Vilken lag/förordning/föreskrift som reglerar skyldighet att lämna uppgifter				x	
A2	2.3	4c	Om uppgiftslämnandet är frivilligt	x				
A2		4d	Av vem och/eller på vems uppdrag samlas uppgifterna in	x				
A2		4e	Om samråd skett med NNR eller annan organisation som företräder uppgiftslämnarna	x				
A2	2.2/5.1/5.2 /5.4/5.5	4f	Vilka bestämmelser om sekretess i sekretesslagen (2009:400) som kan bli tillämpliga på de insamlade uppgifterna	x				
A2	2.2/5.5	4g	Vad som gäller om uppgifternas bevarande	x				
A2	2.3	4h	Eventuella påföljder om uppgifterna inte lämnas				x	
A2		4i	Andra förhållanden som är av betydelse i sammanhanget, såsom den enskildes rätt att ansöka information och få rättelse	x				

A1	5.3/5.5/5.6	5.	Finns rutiner för prövning av utlämnande av uppgifter ur sekretesssynpunkt (får vi lämna ut uppgifterna och i så fall på vilket sätt)? (9 kap 4§ sekretesslagen 2009:400)	x					
A1		6.	Finns rutiner för att förhindra att den officiella statistiken kan sammanföras med andra uppgifter i syfte att utröna den enskildes identitet? (6§ lagen om den officiella statistiken)	x					
		7.	Har alla möjligheter att minska uppgiftslämnarbördan tagits tillvara?						
C5/19	6.1/6.2/8.3/9.1/9.5/9.6/10.2/10.3/10.4	7a.	Finns en analys över möjligheten att minska urvalet?	x					
C5/19	6.1/6.2/9.6	7b.	Finns en analys över möjligheten till urvalssamordning?	x					
C5/19	8.3/9.1/9.2	7c.	Finns en analys över möjligheten att minska antalet variabler?	x					
C5/19	9.2	7d.	Har en analys gjorts avseende möjligheten att skicka ut enkäten så att den i tiden passar uppgiftslämnarna?	x					
C5/19	9.3/10.2	7e.	Kan uppgiftslämnarna besvara blanketten elektroniskt?	x					
C4/19	8.1/9.3/9.5/9.6/10.3/10.4	7f.	Finns en analys gjord över möjligheten att använda administrativa data	x					
A1	2.2/5	8.	Har skriftligt avtal upprättats mellan myndigheten och handläggaren om behandling av personuppgifter? (30§ PuL)	x					

Användarbehov

A1	1.6	9.	Används beteckningen "Sveriges officiella statistik eller symbolen för officiell statistik i rapporten där statistiken publiceras? (4§ lagen om officiell statistik)	x					
A3		10.	Har statistiken publicerats så snart den är framställd? (3§ SCB-FS 2002:16)	x					
A3	6.5/13.1/13.2/13.3	11.	Har statistiken publicerats i rätt tid enligt ursprunglig publiceringsplan? Om JA gå vidare till fråga 4 (6§ SCB-FS 2002:16)	x					

A3	6.5/13.4	12.	Om tidpunkt för publicering ändrats, har publiceringsplanen uppdaterats? (6§ SCB-FS 2002:16)					x	
		13.	Finns översättning till engelska i sådan utsträckning att engelsktalande användare kan bilda sig en uppfattning om statistikens huvudinnehåll? SCB-FS 2002:16) (1§	x					
		13a	Har följande översatts:						
A3		13b.	Titel	x					
A3		13c	Beteckning SOS					x	
A3		13d	Tabellförteckning	x					
A3		13f	Tabellrubrik	x					
A3		13g	Sammanfattning	x					
A3		13h	List of terms	x					
A4	6.4/15.6	14.	Har "Beskrivning av statistiken" upprättats och publicerats? förordningen om officiell statistik samt 1§ SCB-FS 2002:16) (13§	x					
A4	6.4	15.	Har "Beskrivning av statistiken" publicerats samtidigt som den officiella statistiken? (13§ förordningen om officiell statistik samt 1§ SCB-FS 2002:16)	x					
A3		16.	Innehåller den publicerade rapporten uppgifter om tidigare publicering av statistiken? Om inte uppenbart onödigt. (4§ SCB-FS 2002:16)		x				
A2		17.	Är den individbaserade statistiken könsuppdelad? (14§ förordningen om officiell statistik)					x	
A3		18.	Finns dokumentation i sådan omfattning att framtida användning och bevarande av datamaterial underlättas? (3§ SCB-FS 2002:16)	x					
A2		19.	Har riksarkivet underrättats om förestående gallring? (12§ Statistikförordningen)			X			
A1		20.	Har icke gallrat material överlämnats till en arkiveringsmyndighet? (19§ Statistiklagen)			x			
B2		21.	Är de viktigaste användarna dokumenterade?	x					
B1	11.1/15.6	22.	Framgår det tydligt i "Beskrivningen av statistiken" hur den kan användas?	x					

B3	11.1/11.2	23.	Har hänsyn tagits till användarnas behov och önskemål gällande statistikens utformning?			x		
B3	11.1	24.	Sker uppföljning av användarnas behov kontinuerligt (årligen eller annat)?	x				
B4	11.1/11.3	25.	Inhämtas synpunkter på användarnas behov av förändring av statistiken?	x				
B2	1.6	26.	Framgår det för användarna vad som är Officiell Statistik?	x				
B2		27.	Är den engelska översättningen av SM:et tillräcklig för icke-svenskspråkiga användare?	x				
C11/I6	6.3	28.	Dokumenteras de fel som upptäcks i redan publicerade data?	x				
C11/I6		29	Åtgärdas fel som upptäcks enligt ROS riktlinjer	x				
I6	6.6	30.	Får alla användare tillgång till statistiken samtidigt	x				
C2	9.6	31.	Vad har gjort för att underlätta sam användning av statistiken?					
C2	14.3	31a	Används svensk lantbrukstypologi vid publicering (storleksindelning efter hektar ingår här)				X	
C2	14.3	31b.	Används EU:s typologi vid publicering				X	
C2	14.3	31c.	Används svensk nationell typologi vid publicering				X	
C2	14.3/7.4	31d.	Används annan/egen typologi vid klassificering				x	
C2	14.3	31e.	Agnes relevanta standarder på ett sådant sätt att sam användbarheten underlättas?	x				
C11		32.	Finns mätinstrumentet allmänt tillgängligt?	x				
C11		33.	Finns administrativa register som används dokumenterade?				x	
C1	7.1	34.	Anges relevanta EU-förordningar i beskrivningen av statistiken?				x	
C1	1.7/4.1-4.5/6.5/7.1/7.3/8.3/13.1/13.2	35.	Följs EU:s förordningar och direktiv vad gäller innehåll, kvalitet, och tidhållning?			x		

Planering och genomförande av undersökningen

C3	1.7/4.5/7.1/7.2/7.7	36.	Har metodexpertis bedömt/utvecklat/rådfrågats vad gäller vald statistisk metod?	x				
----	---------------------	-----	---	---	--	--	--	--

C8	1.7/8.1/8.2	37.	Har metodexpertis granskat utformningen av mätinstrumentet?	x				
C8	1.7/8.1/8.2	38	Har mätinstrumentets utformning granskats av expertis avseende blankettutformning/ kommunikation med jordbrukare eller dylikt?			x		
C8		39	Är kommentarer avseende dokumentets utformning dokumenterade?		x			
C8	8.2	40.	Är mätinstrumentet testat på en testgrupp av respondenter?		x			
C8		41.	Är testet dokumenterat?				x	
		42.	Har under de senaste tre åren fördjupande kvalitetsstudier gjorts inom något av följande områden?					
C10;I4	1.7/4.1/4.2 /4.4/4.5/8. 3	42a	Kvalitetsstudie- design av undersökningen	x				
C10;I4	1.7/4.1/4.2 /4.4/4.5/7. 3/8.1/8.2/8 .3/8.4/9.1/ 9.3/9.5/12. 1/12.2	42b	Kvalitetsstudie- datakällor och datainsamling	x				
C10;I4	1.7/4.1/4.2 /4.4/4.5/7. 1/7.2/8.5/1 2.1/12.2	42c	Kvalitetsstudie- bearbetning, estimation, analys	x				
C10;I4	6.3/6.5/13. 1/13.2/13. 4/15.2/15. 6	42d	Kvalitetsstudie- publicering,		x			
C10;I4	6.6/11.1/1 3.3/15.1	42e	Kvalitetsstudie- användarbehov		x			
		43.	Finns dokumentation avseende den senaste produktionsomgången inom följande områden?					
C11	15.6	43a	Dokumentation- design av undersökningen	x				
C11	15.6	43b	Dokumentation- datakällor och datainsamling	x				
C11	15.6	43c	Dokumentation- bearbetning, estimation, analys	x				
C11	6.3/15.6	43d	Dokumentation- publicering,	x				
C11		43e	Dokumentation- användarbehov	x				
C11	10		Dokumentation- ekonomiskt utfall					

		44.	Finns dokumentation avseende den senaste produktionsomgången inom följande områden?				
C11, I12	1.7/12.2/1 5.6	44a	Dokumentation- urvalsfel	x			
C11, I12	1.7/12.2/1 5.6	44b	Dokumentation- svarsfrekvens för undersökningen	x			
C11, I12	1.7/12.2/1 5.6	44c	Dokumentation- partiellt bortfall	x			
C11, I12	1.7/12.2/1 5.6	44d	Dokumentation- imputationer	x			
C11, I12	1.7/12.2/1 5.6	44e	Dokumentation- övertäckning	x			
C11, I12	1.7/12.2/1 5.6	44f	Dokumentation- undertäckning	x			
C11, I12	1.7/12.2/1 5.6	44g	Dokumentation- mätfel	x			
		45	Finns process och arbetsbeskrivning/ar för framtagning av statistiken?				
C11		45a	Finns det en tidsplan för framtagningen av den senaste årgången av statistiken?	x			
C11		45b	Finns dokumentation över arbetsgången, t.ex. var data hämtas, nyckelpersoner som kan behöva tillfrågas etc.?	x			
C11		45c	Finns dokumentation över föreskriftsprocessen?				x
C11	1.5	45d	Finns dokumentation avseende IT-uppdatering, IT-utveckling?				x
C11		45e	Finns någon form av övergripande dokumentation över viktiga flöden för att ta fram statistiken	x			
C12	4.1/4.2/4.4 /12.1/12.2	46.	Görs en utvärdering efter varje produktionsomgång?	x			
C11	8.6, 12.3	47	Dokumentera större revisioner av statistiken t.ex. genom att jämförelser bakåt underlättas?				x
C11	13.5	48	Övervägs publicering av preliminära data där så är lämpligt?				x
C11	14.1	49	I de fall månadsstatistik/kvartalsstatistik publiceras jämförs dessa resultat med årssiffror?				x
C11	14.1	50	I de fall som statistik publiceras för olika tidpunkter på ett år t.ex. djurantal, analyseras skillnader före publicering?				x
C11	14.2	51	Dokumenteras systematiskt skillnader över tid och vad dessa beror på?			x	
C11	14.4	52	För hur många produkter dokumenteras brott i tidsserier?				x
C11	15.3	53	Jämförs statistik från olika källor där så är lämpligt?	x			
C11	15.4	54	Görs specialstudier om användarna vill ha sådana? Och är dessa tillgängliga för allmänheten?			x	

Registeranvändning För produkter som baseras på register					
C11		55	Finns ämnesmässig kunskap om registret avseende registrets syfte, de definitioner som finns i registret etc.		x
C11		56	Tas sådana kontakter att förändringar i registret är kända i förväg?		x
C11		57	Har analyser gjorts av de skillnader av variabeldefinitioner i registret jämfört med de definitioner som önskas i statistiken?		x
C11		58	Har analyser gjorts av skillnader i population och objektsdefinitioner och hur detta påverkar statistikens kvalitet?		x
C11		59	Har det skett yttre händelser som kan antas påverka kvaliteten av registret?		x
C11		60	Har en helhetsbedömning av registrets kvalitet för statistikändamål gjorts?		x
C11		61	Görs en granskning av registrets kvalitet?		x
C11		62	Har olika källor integrerats när kvaliteten i register bedöms?		x
C11		63	Har kvaliteten vid matchning analyserats?		x
C11		64	Är registret dokumenterat på ett sådant sätt att registrets kvalitet kan bedömas?		x

5.2 Plan för analysrapporter

Det finns efterfrågan på att ta del av statistik på läns- och kommunnivå. Det borde undersökas igen om det är möjligt att redovisa. Med dagens storlek på urvalet skulle för stora varianser inom länen kunna vara en anledning till att vi inte redovisar på länsnivå och sekretesskäl till att vi inte gör det på kommunnivå. Samtidigt nu när vi redovisar medelfelen så skulle man för de genomsnittliga priserna för jordbruksmark respektive åkermark inklusive gratisarrenden kunna se om medelfelen för priserna på länsnivå överstiger 35 % vilket är den gräns som praktiseras för att bestämma om siffran är för osäker eller ej för att redovisas.

Till nästa undersökning finns det planer på att analysera ett par undersökningar tillbaka för att bedöma möjligheten till att presentera statistiken på länsnivå utöver dagens redovisade regionsindelningar.

Som alltid är det en fråga om resurser men andra förbättringar för att öka användandet skulle kunna vara:

- Lägga upp arrendepriserna på jordbruksmark exklusive gratisarrenden i databasen.
- Lägga in samma priser vi skickar till Eurostat sedan år 2009 i databasen. Det vill säga de priser som bygger på arrenden där endast mark ingår.

6. Dokumentation av observationsregister för arkivering

-

7. Länkar till ytterligare dokumentation

-